

کنوانسیون بازل:

تاریخ امضا: ۲۲/۰۷/۱۳۷۱ تاریخ انتشار: ۱۴/۰۸/۱۳۷۱

تاریخ تایید: ۱۲/۰۷/۱۳۷۱ شماره پرونده: ۱۶۹۷/۴ روزنامه: ۱۳۸۸۴

قانون اجازه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود به عضویت کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها مصوب ۲۲ مارس ۱۹۸۹ سوئیس درآید و اسناد آن را تسلیم نماید.

سازمان ملل ۲۲ مارس ۱۹۸۹

برنامه محیط زیست متن اصلی. انگلیسی

کنفرانس نمایندگان تام‌الاختیار درباره کنوانسیون جهانی مربوط به کنترل انتقالات برون مرزی زباله‌های مضر

بازل، ۲۰ - ۲۲ مارس ۱۹۸۹ فقره ۳ از دستور کار

کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی زباله‌های مضر و دفع آنها
مقدمه

اعضاء این کنوانسیون

با علم به زیان احتمالی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله و انتقال برون مرزی

آنها برای سلامت انسان

با توجه به تهدید روزافزون سلامت انسان و محیط زیست از ایجاد و پیچیدگی زباله‌های

مضر و سایر انواع زباله و انتقال برون مرزی آنها

و نیز با توجه به این نکته که مؤثرترین طریق حفظ سلامت انسان و محیط زیست در

خطرات عارض از این گونه زباله‌ها، تقلیل ایجاد آنها به حداقل از لحاظ کمی و کیفی و

نتیجتاً کاهش خطر بالقوه آنها می باشد،

با اعتقاد به این که دولتها باید تدابیر لازم را اتخاذ نمایند تا در اداره
زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، از جمله انتقال و دفع برون‌مرزی آنها حفظ
سلامت‌انسان و محیط زیست، در هر جا که دفع شود مد نظر باشد،
با در نظر گرفتن این نکته که دولتها باید اطمینان حاصل کنند که عوامل ایجاد
زباله‌های مضر و سایر انواع زباله وظایف خود را به نحوی انجام دهند که حفظ محیط
زیست، در هر جا که زباله‌ها دفع می‌شود، مورد توجه باشد،
با علم کامل به این که هر دولتی این حق مطلق را دارد که از ورود و دفع زباله‌های
مضر و سایر انواع زباله در سرزمین خود جلوگیری نماید،
و نیز با توجه به تمایل روزافزون دولتها، به ویژه کشورهای در حال رشد، به جلوگیری
از انتقالات برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله بر سرزمین خود،
با اعتقاد به این که زباله‌های مضر و سایر انواع زباله باید تا جایی که حفظ محیط
زیست ایجاب می‌کند، در همان کشوری دفع شود که زباله‌ها در آن جا ایجاد شده است،
با اطلاع از این که انتقالات برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، از
کشور محل ایجاد آنها به کشوری دیگر باید فقط تحت شرایطی مجاز دانسته شود که سلامت
انسان و محیط زیست آن جا را به خطر نیندازد و نیز این انتقالات با مفاد این
کنوانسیون مطابقت داشته باشد،
با توجه به این که تشدید نظارت در انتقالات برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع
زباله موجب اداره صحیح آنها از لحاظ زیست محیطی و نیز تقلیل حجم این گونه انتقالات
برون‌مرزی خواهد گردید،
با اعتقاد به این که دولتها برای مبادله صحیح اطلاعات درباره کنترل انتقالات
برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به سرزمینهای دیگر تدابیری اتخاذ
نمایند،
با در نظر گرفتن این که برخی از موافقتنامه‌های منطقه‌ای و نیز بین‌المللی، متعرض
مسأله حفظ و حمایت محیط زیست در رابطه با انتقال کالاهای خطرناک شده‌اند،
با توجه با اعلامیه کنفرانس سازمان درباره محیط زیست انسان (استکهلم ۱۹۷۲)
رهنمودها و اصول برای اداره صحیح زباله‌های مضر جهت حفظ محیط زیست، (قاهره) مصوب

شورای سرپرستی برنامه محیط زیست سازمان ملل (UNEP) طی قطعنامه شماره ۱۴,۳۰ مورخ ۱۷ ژوئن ۱۹۸۷، توصیه کمیته کارشناسان سازمان ملل درباره انتقال کالاهای مضر (که در سال ۱۹۵۷ تدوین شده و هر دو سال یک بار آن را به روز درمی آورند)، توصیه‌ها، اعلامیه‌ها، مدارک و مقررات مربوط که در سیستم سازمان ملل تنظیم و تصویب گردیده و کارها و مطالعات انجام شده در سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی، نظر به روح، اصول، اهداف و وظایف منشور جهانی برای طبیعت، مصوب مجمع عمومی سازمان ملل در سی و هفتمین اجلاس خود (۱۹۸۲) به‌عنوان نظام اخلاقی مربوط به حفظ محیط زیست انسان و حفاظت از منابع طبیعی.

با تأیید این که دولتها مسئول ایفای تعهدات بین‌المللی خود در رابطه با حمایت از سلامت انسان و حفظ و حمایت محیط زیست هستند و به موجب حقوق بین‌الملل مسئولیت دارند،

با علم این که در صورت نقض عملی مفاد این کنوانسیون یا هر پروتکل مربوط به آن حقوق بین‌الملل مربوط به معاهدات قابل اجراء خواهد بود،

با آگاهی از نیاز به ادامه توسعه و استفاده از تکنولوژی‌هایی که از لحاظ سلامت محیط زیست زباله کمتری تولید می‌کنند و اتخاذ شیوه‌های صحیح‌بازپروری، خانه‌داری مناسب و سیستم‌های مطلوب اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به منظور کاهش ایجاد آنها به حداقل.

و نیز با علم به توجه فزاینده جهانی به لزوم کنترل شدید انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله و نیاز به کاهش این گونه‌ی انتقال، در حد امکان، به حداقل،

با نگرانی از مسأله‌ی انتقال غیر قانونی برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، و نیز با در نظر گرفتن امکانات محدود کشورهای در حال رشد برای اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله،

با آگاهی از لزوم ترغیب انتقال تکنولوژی برای اداره صحیح زباله‌های مضر و سایر انواع زباله‌ای که در محل ایجاد می‌شود، خاصه به کشورهای در حال رشد طبق روح رهنمودهای قاهره و قطعنامه شماره ۱۴,۱۶ شورای سرپرستی UNEP درباره ترغیب انتقال

تکنولوژی مربوط به حمایت از محیط زیست.

و نیز با علم به این که زباله‌های مضر و سایر انواع زباله باید طبق کنوانسیونهای بین‌المللی و توصیه‌های مربوط انتقال یابد،

و نیز با اعتقاد به این که انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله باید فقط هنگامی مجاز دانسته شود که انتقال و نهایتاً دفع این گونه زباله‌ها از لحاظ زیست محیطی بی‌ضرر است، و با تصمیم به محافظت از سلامت انسان و محیط زیست از طریق کنترل شدید در مقابل اثرات زیانباری که ممکن است از ایجاد و اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله حادث شود، به نحو ذیل توافق نمودند،
ماده ۱ - حدود کنوانسیون.

۱ - زباله‌های ذیل که مورد انتقال برون‌مرزی قرار می‌گیرند برای منظوره‌های این کنوانسیون "زباله‌های مضر" محسوب می‌شوند.

الف - زباله‌هایی که جزء گروه مندرج در ضمیمه ۱ می‌باشند، مگر آن که دارای خصوصیات مذکور در ضمیمه ۳ نباشند، و

ب - زباله‌هایی که مشمول بند (الف) نیستند، ولی طبق مقررات محلی کشورهای عضو صادرکننده و واردکننده یا عبور زباله‌های مضر محسوب می‌شوند.

۲ - زباله‌هایی که از گروه مندرج در ضمیمه ۲ هستند و مورد انتقال برون‌مرزی قرار می‌گیرند، برای منظوره‌های این کنوانسیون "سایر انواع زباله" به شمار می‌آیند.

۳ - زباله‌هایی که به علت رادیواکتیو بودن مشمول سیستم‌های دیگر بین‌المللی کنترل، از جمله اسناد بین‌المللی مشخصاً قابل اجرا در مورد مواد رادیواکتیو می‌باشند، در چهارچوب این کنوانسیون قرار نمی‌گیرند.

۴ - زباله‌های ناشی از عملیات عادی کشتی‌ها، که دفع آنها مشمول سند بین‌المللی دیگری می‌باشد، در چهارچوب این کنوانسیون قرار نمی‌گیرند.

ماده ۲ - تعریف‌ها

برای منظوره‌های این کنوانسیون.

۱ - "زباله‌ها" اجسام یا اشیایی است که طبق مقررات قانون ملی دفع می‌شوند یا باید دفع شوند.

- ۲ - "اداره" به معنی جمع‌آوری، انتقال و دفع زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، از جمله مراقبت بعدی از محل‌های دفع می‌باشد.
- ۳ - "انتقال برون مرزی" به معنی انتقال زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله است از ناحیه‌ای تحت حاکمیت ملی یک دولت به ناحیه‌ای تحت حاکمیت ملی یک دولت دیگر یا از طریق آن، یا به ناحیه‌ای یا از طریق ناحیه‌ای که تحت حاکمیت ملی دولت دیگری نباشد، مشروط بر آن که لااقل دو دولت در این انتقال ذی‌مدخل باشند،
- ۴ - "دفع" به معنی هر عملی است که در ضمیمه ۴ این کنوانسیون مشخص شده است،
- ۵ - "محل یا وسایل مجاز" به معنی محل یا وسایل دفع زباله‌های مضر و سایر انواع زباله است که مرجع مربوط کشوری که محل یا وسایل در آن قرار دارد، آن را مجاز دانسته است،
- ۶ - "مرجع ذیصلاح" به معنی یک مرجع دولتی است که یک کشور عضو در نواحی که خود صلاح می‌داند، تعیین می‌نماید تا مسئول دریافت اطلاعات مربوط به انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله اطلاعات مربوط به آن، و جوابگویی به آن اطلاعات طبق ماده ۶ باشد،
- ۷ - "مرکز" به معنی واحد کشور عضوی است که در ماده ۵ بدان اشاره شده و مسئول دریافت یا ارائه اطلاعات پیش‌بینی شده در مواد ۱۳ و ۱۵ می‌باشد.
- ۸ - "اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به نحو صحیح از لحاظ زیست‌محیطی" به معنی انجام اقدامات عملی است به منظور اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به نحوی که سلامت انسان و محیط زیست در برابر اثرات زیان‌بار احتمالی این گونه زباله‌ها حفظ گردند،
- ۹ - "ناحیه تحت حاکمیت ملی یک دولت" به معنی هر گونه اراضی، ناحیه دریایی یا هوایی است که در داخل آن، یک دولت طبق حقوق بین‌المللی در رابطه با سلامت انسان و محیط زیست مسئولیت اداری و انضباطی اعمال می‌نماید،
- ۱۰ - "کشور صدور" به معنی کشور عضوی است که قرار است انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از آن جا آغاز شود،
- ۱۱ - "کشور ورود" به معنی کشور عضوی است که انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و یا

- سایر انواع زباله به منظور دفع آنها در آنجا یا به منظور بارگیری آن قبل از دفع در ناحیه‌ای که تحت حاکمیت ملی هیچ دولتی نیست انجام می‌گیرد،
- ۱۲ - "کشور عبور" به معنی کشوری جز کشور صدور و یا کشور ورود است که انتقال زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از طریق آن انجام می‌شود یا قرار است انجام شود.
- ۱۳ - "کشورهای ذیربط" به معنی کشورهای صدور، ورود یا عبور می‌باشند، خواه عضو کنوانسیون باشند و خواه نباشند،
- ۱۴ - "شخص" به معنی شخص حقیقی یا حقوقی است.
- ۱۵ - "صادرکننده" به معنی شخصی است که تحت حاکمیت دولت کشور صدور می‌باشد که ترتیب صدور زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را می‌دهد.
- ۱۶ - "واردکننده" به معنی شخصی است که تحت حاکمیت دولت کشور ورودی می‌باشد که ترتیب ورود زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را می‌دهد.
- ۱۷ - "انتقال‌دهنده" به معنی شخصی است که انتقال زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله را انجام می‌دهد.
- ۱۸ - "ایجادکننده" به معنی شخصی است که فعالیتش زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ایجاد می‌کند، یا هر گاه شخص ایجادکننده معلوم نباشد، شخصی است که آن زباله‌ها را در اختیار دارد یا آن را کنترل می‌کند،
- ۱۹ - "دفع‌کننده" به معنی شخصی است که زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله برای او حمل می‌شود تا آنها را دفع نماید،
- ۲۰ - "سازمان یک‌پارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی" به معنی سازمانی است که توسط دولتهای دارای حاکمیت ملی تشکیل شده است و دولتهای عضو آن سازمان صلاحیت مربوط به امور تحت این کنوانسیون را به آن سازمان واگذار نموده‌اند و دارای اختیارات تام طبق مقررات داخلی خود می‌باشند تا کنوانسیون را امضاء کند، تصویب نماید، بپذیرد، با آن موافقت نماید و رسماً آن را تأیید کند یا بدان ملحق گردد.
- ۲۱ - "انتقال غیر قانونی" به معنی هر گونه انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله می‌باشد که در ماده ۹ مشخص گردیده است.
- ماده ۳ - تعریف‌های ملی از زباله‌های مضر

۱- هر عضو کنوانسیون باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ امضاء این کنوانسیون دبیرخانه کنوانسیون را از موضوع زباله‌هایی (غیر از زباله‌هایی که در ضمیمه‌های ۱ و ۲ ذکر شده است) که طبق قوانین ملی خود به عنوان زباله‌های مضر در نظر گرفته یا تعریف کرده است، آگاه سازد و نیز شرایط مربوط به شیوه‌های انتقال برون مرزی قابل اجراء در مورد این گونه زباله‌ها را به اطلاع دبیرخانه برساند.

۲- هر عضو کنوانسیون باید دبیرخانه را متعاقباً از تغییرات عمده در اطلاعاتی که طبق بند ۱ ارائه داده است مطلع سازد.

۳- دبیرخانه باید فوراً اطلاعاتی را که به موجب بندهای ۱ و ۲ دریافت داشته است به آگاهی همه اعضاء کنوانسیون برساند.

۴- اعضاء کنوانسیون باید اطلاعاتی را که دبیرخانه به آنها داده است در اختیار صادرکنندگان خود بگذارند.

ماده ۴- تعهدات عمومی

۱-

الف- اعضایی که از حق خود در منع ورود زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله برای دفع استفاده می‌کنند باید اعضاء دیگر را از تصمیم خود طبق ماده ۱۳ آگاه سازند.

ب- اعضاء کنوانسیون می‌توانند صدور زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را به کشور اعضایی که ورود این گونه زباله‌ها را منع کرده‌اند، هنگامی که به موجب بند فرعی (الف) فوق مطلع شده‌اند منع نمایند یا، صدور آن را اجازه ندهند.

پ- اعضاء کنوانسیون می‌توانند صدور زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را، هر گاه کشور واردکننده کتباً در مورد خاصی از ورود زباله موافقت نکرده باشد، و در صورتی که کشور واردکننده ورود این گونه زباله را منع ننموده باشد، منع کنند، یا اجازه ندهند.

۲- هر عضو کنوانسیون باید تدابیر مناسب را جهت موارد ذیل اتخاذ نماید.

الف- حصول اطمینان از این که ایجاد زباله‌های مضر و سایر انواع زباله در کشور خود به حداقل کاهش یابد، در این مورد باید جنبه‌های اجتماعی، تکنولوژیکی و اقتصادی مد نظر باشد،

- ب - حصول اطمینان از داشتن امکانات کافی دفع زباله، برای اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به نحو صحیح از لحاظ زیست‌محیطی، به منظور این که در حد امکان این زباله‌ها در همان سرزمین دفع شوند،
- پ - حصول اطمینان از این که اشخاص دست‌اندر کار اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله در داخل آن سرزمین اقدامات لازم را جهت پیشگیری از آلودگی ناشی از اداره این گونه زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به عمل آورند و هر گاه آلودگی پیش آمد عواقب آن را برای سلامت انسان و محیط زیست به حداقل برسانند.
- ت - حصول اطمینان از این که انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به حداقل تقلیل یابد و با اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به نحو صحیح از لحاظ زیست‌محیطی مطابقت داشته باشد و این عمل به طرز انجام شود که سلامت انسان و محیط زیست در برابر اثرات سوء ناشی از این گونه انتقالات حفظ شود.
- ث - جلوگیری از صدور زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله به کشور یا گروه کشورهای عضو این کنوانسیون، که به یک سازمان یکپارچه‌سازی اقتصادی و یا سیاسی تعلق دارند. خاصه کشورهای در حال رشد، که طبق قوانین خود هر گونه ورود زباله را ممنوع کرده‌اند، و نیز هر گاه این کشورها تشخیص دهند که زباله‌های مورد بحث طبق ضوابطی که اعضاء کنوانسیون در اولین نشست خود درباره آنها تصمیم می‌گیرند، به نحو صحیحی از لحاظ زیست‌محیطی اداره نخواهد شد.
- ج - درخواست ارائه اطلاعات مربوط به انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله طبق مفاد الحاقیه شماره ۵ - الف - به کشورهای ذیربط، باتیین اثرات انتقال مورد نظر بر سلامت انسان و محیط زیست.
- ج - جلوگیری از ورود زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، در صورتی که تشخیص دهند که زباله‌های مورد بحث به نحو صحیح از لحاظ زیست‌محیطی اداره نخواهند شد.
- ح - همکاری در فعالیتهای اعضای دیگر کنوانسیون و سازمانهای ذینفع به طور مستقیم و از طریق دبیرخانه، از جمله توزیع اطلاعات درباره انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، به منظور بهبود اداره صحیح این گونه زباله‌ها از لحاظ زیست‌محیطی و نیز جلوگیری از انتقالات غیرقانونی آن.

۳- اعضاء کنوانسيون اعلام مي‌دارند که انتقال غير قانوني زباله‌هاي مضر و ساير انواع زباله عملي جنايتکارانه است.

۴- هر عضو کنوانسيون بايد تدابير مناسب اداري يا قانوني و غيره را جهت اجرائي مفاد اين کنوانسيون، از جمله تدابيري به منظور جلوگيري و تنبيه اعمال مغاير اين کنوانسيون، اتخاذ نمايد.

۵- هيچ يک از اعضاء کنوانسيون نبايد اجازه دهد که زباله‌هاي مضر و ساير انواع زباله به کشوري که عضو کنوانسيون نيست صادر شود يا از کشوري که عضو کنوانسيون نيست وارد گردد.

۶- اعضاء کنوانسيون موافقت مي‌نمايند که اجازه ندهند که زباله‌هاي مضر و ساير انواع زباله براي دفع در داخل ناحيه‌اي در جنوب ۶۰ درجه عرض جنوبي صادر گردد. خواه اينگونه زباله‌ها مورد انتقالات برون مرزي قرار گيرند و خواه نگيرند ۷- علاوه بر اين، هر عضو کنوانسيون بايد.

الف- اجازه ندهد که اشخاص تحت حاکميت ملي خود زباله‌هاي مضر و ساير انواع زباله را منتقل يا دفع کنند، مگر آن که اين اشخاص مختار يا مجاز باشند که اين گونه عمليات را انجام دهند.

ب- مقرر دارد که زباله‌هاي مضر و ساير انواع زباله‌اي که مورد انتقالات برون مرزي قرار مي‌گيرند، و طبق مقررات و ضوابطي که از لحاظ بين المللي در زمينه بسته‌بندی و برچسب‌زنی و حمل و نقل مورد قبول همگان است، بسته‌بندی، برچسب‌زنی و حمل و نقل گردد و اين که به ساير شيوه‌هاي مربوطه شناخته شده بين المللي توجه لازم مبذول گردد.

پ- مقرر دارد که زباله‌هاي مضر و ساير انواع زباله، داراي سند انتقال از نقطه آغاز تا نقطه دفع آن باشد.

۸- هر عضو کنوانسيون بايد بخواهد که زباله‌هاي مضر يا ساير انواع زباله‌اي که قرار است صادر گردد به نحوي که در کشور صدور يا هر جای ديگر اداره شود که از لحاظ زيست محيطي سالم باشد، رهنمودهاي فني براي اداره زباله‌هاي مشمول اين کنوانسيون طبق ضوابط زيست محيطي توسط اعضاء کنوانسيون در نخستين اجلاسشان تعيين خواهد گرديد.

۹- اعضاء کنوانسيون بايد تدابير مناسب اتخاذ نمايند تا انتقال برون مرزی

زباله‌های مضر و ساير انواع زباله فقط در موارد مجاز دانسته شود که،

الف - کشور صدور - توانایی فنی وسایل لازم، محلهای دفع مناسب و ظرفیت کافی برای

دفع زباله‌های مورد بحث به نحو مؤثر و از لحاظ زیست محیطی صحیح نداشته باشد، یا

ب - زباله‌های مورد بحث به عنوان مواد اولیه برای (Recycling) بازپروری یا صنایع

بازسازی در کشور ورود لازم باشد، یا

پ - انتقال برون مرزی مورد بحث مطابق ضوابط دیگری باشد که اعضاء کنوانسيون تعیین

خواهند کرد، مشروط به این که آن ضوابط مغایر با اهداف این کنوانسيون نباشد.

۱۰ - تعهد کشورهایی که زباله‌های مضر و ساير انواع زباله در آن جا ایجاد می‌شود

مبنی بر این که این زباله‌ها باید به نحو سالم از لحاظ زیست محیطی اداره شود،

نباید تحت هیچ شرایطی به کشورهای ورود یا عبور منتقل گردد.

۱۱ - هیچ چیز در این کنوانسيون نباید مانع شود که یک کشور عضو کنوانسيون مقررات

اضافی، که با مفاد این کنوانسيون و مقررات حقوق بین الملل مطابقت داشته باشد، به

منظور حفظ بهتر سلامت انسان و محیط زیست وضع کند.

۱۲ - هیچ چیز در این کنوانسيون نباید به هیچ وجه حاکمیت ملی دولتها بر دریای ساحلی

آنها طبق قوانین بین الملل و حقوق حاکمه و حاکمیتی که دولتها در مناطق اقتصادی

انحصاری و فلات قاره خود طبق قوانین بین الملل و نیز به اعمال حقوق و آزادیهای

دریاوردی یا هوانوردی کشتیها و هواپیماها، که به موجب حقوق بین الملل پیش‌بینی

شده در اسناد مربوطه منعکس است، لطمه وارد آورد.

۱۳ - اعضاء کنوانسيون باید تعهد کنند که در فواصل معین امکانات تقلیل مقدار آلودگی

احتمالی زباله‌های مضر و ساير انواع زباله را که به کشورهای دیگر، به ویژه کشورهای

در حال رشد، صادر می‌شود، مورد تجدید نظر قرار دهند.

ماده ۵ - تعیین مراجع و مراکز صالح

به منظور اجرای این کنوانسيون اعضاء کنوانسيون باید.

۱ - یک یا چند مرجع صالح و مرکز تعیین یا تأسیس نمایند. در مورد کشور عبور یک مرجع

صالح باید جهت دریافت اطلاعات تعیین شود.

- ۲- ظرف سه ماه از تاریخ به اجراء درآمدن این کنوانسیون برای آنها، به دبیرخانه اطلاع دهند که چه سازمانهایی را به عنوان مراجع صالح و مرکز خود تعیین کرده‌اند.
- ۳- ظرف یک ماه از تاریخ تصمیم خود، دبیرخانه را از تغییرات مربوط به تعیین مراجع صالح و مرکز خود، طبق بند فوق، آگاه سازند.
- ماده ۶- انتقال برون مرزی بین اعضای کنوانسیون.
- ۱- کشور صدور باید کتباً و از طریق مرجع صالح کشور صدور، مرجع صالح کشورهای ذینفع را از هر گونه انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله که در نظر دارد انجام دهد مطلع سازد، یا از ایجاد کننده یا صادر کننده زباله‌ها بخواهد که چنین اقدامی را به عمل آورد. این گونه اطلاعیه باید محتوی مطالب و اطلاعات مذکور در الحاقیه ۵ الف و به زبان قابل قبول کشور ورود باشد. فقط یک اطلاعیه باید به هر کشور ذینفع ارسال گردد.
- ۲- کشور ورود باید کتباً به کشور اطلاع‌دهنده پاسخ دهد و موافقت خود را تحت شرایطی یا بدون قید و شرط اعلام دارد، از اجازه انتقال امتناع ورزد یا اطلاعات بیشتری درخواست نماید. یک نسخه از پاسخ نهایی کشور ورود باید به جای مراجع صالح کشورهای ذینفع که اعضای کنوانسیون هستند ارسال گردد.
- ۳- تا زمانی که کشور صدور تأیید کتبی مبنی بر موارد ذیل را دریافت نکرده است نباید به ایجاد کننده یا صادر کننده زباله اجازه شروع انتقال برون مرزی را بدهد.
- الف- اطلاع‌دهنده موافقت کتبی کشور ورود را دریافت کرده است. و
- ب- اطلاع‌دهنده تأییدیه وجود قرارداد بین صادر کننده و دفع کننده را، که طی آن اداره صحیح زیست محیطی زباله‌های مورد نظر تصریح گردیده است، دریافت نموده است.
- ۴- هر کشور عبور عضو کنوانسیون باید فوراً وصول اطلاعیه را به طرف اطلاع‌دهنده اعلام دارد. این کشور می‌تواند متعاقباً ظرف شصت روز موافقت خود را با انتقال زباله تحت شرایطی یا بدون قید و شرط کتباً به آگاهی طرف اطلاع‌دهنده برساند یا از دادن اجازه امتناع ورزد و یا درخواست اطلاعات اضافی بنماید. کشور صدور نباید تا موافقت کتبی کشور عبور را دریافت نکرده است اجازه انتقال برون مرزی را بدهد، ولی هر گاه در هر زمان یک عضو کنوانسیون تشخیص دهد که موافقت کتبی قبلی - یا به طور کلی و یا

در موارد خاص - برای عبور زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ضرورت ندارد، یا هر گاه شرایط را تغییر دهد، باید طبق ماده ۱۳ فوراً اعضای دیگر کنوانسیون را از تصمیم خود مطلع سازد. در این صورت اگر ظرف مدت شصت روز از تاریخ وصول اطلاعیه‌ای که توسط کشور عبور داده شده است، کشور صدور پاسخی دریافت نکند، کشور صدور می‌تواند اجازه شروع صدور زباله را از طریق کشور عبور صادر نماید.

۵- در موردی که انتقال برون‌مرزی زباله فقط طبق قوانین کشور صدور مضر شناخته شده باشد،

الف - الزامات بند ۹ این ماده که شامل حال واردکننده یا دفع‌کننده و کشور واردکننده می‌شود، و با اعمال تغییرات لازم در مورد صادرکننده و کشور صدور نیز قابل اجرا می‌باشد.

ب - در صورتی که کشور ورود یا کشورهای ورود و عبور که اعضاء کنوانسیون هستند، زباله را مضر تشخیص داده باشند، الزامات بندهای ۱ و ۳ و ۴ و ۶ این ماده که شامل حال صادرکننده و کشور صدور می‌باشد، با اعمال تغییرات لازم در مورد واردکننده یا دفع‌کننده و کشور ورود نیز قابل اجرا خواهد بود، یا

پ - هر گاه فقط کشور عبور این زباله‌ها را مضر تشخیص داده باشد، مفاد بند ۴ شامل حال آن کشور خواهد بود.

۶- کشور صدور می‌تواند، در صورت موافقت کتبی کشورهای ذیربط، در موارد زیر به ایجادکننده یا صادرکننده اجازه دهد که از یک اطلاعیه کلی استفاده کند. در موردی که زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله‌ای که خصوصیات فیزیکی و شیمیایی آنها تغییر نمی‌کند، زباله‌ها به طور مرتب از طریق گمرک خروج معین و واحد کشور صدور، از طریق گمرک ورود معین و واحد کشور ورود و در مورد عبور از طریق گمرک ورود و خروج معین و واحد کشور یا کشورهای عبور برای دفع‌کننده معین و واحد ارسال می‌گردد.

۷- کشورهای ذیربط می‌توانند موافقت کتبی خود را مبنی بر استفاده از یک اطلاعیه کلی مذکور در بند ۶ در صورت ارائه برخی اطلاعات مانند مقادیر دقیق یا لیست ادواری زباله‌های مضر و سایر انواع زباله‌ای که ارسال خواهد شد اعلام دارند.

۸- ممکن است اطلاعیه کلی و موافقت کتبی مورد اشاره در بندهای ۶ و ۷ شامل

محموله‌های متعدد زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله طی یک دوره حداکثر ۱۲ ماه باشد.

۹- اعضاء کنوانسیون باید بخواهند که هر شخصی که مسئول انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله است مدرک انتقال را به محض تحویل یا دریافت زباله‌های مورد نظر امضاء نماید. آنها همچنین باید بخواهند که دفع‌کننده دریافت زباله‌ها را توسط دفع‌کننده و در زمان مناسب و تاریخ خاتمه دفع را، همان‌گونه که در اطلاعیه مشخص شده است، به اطلاع صادرکننده و مرجع صالح کشور صدور برسانند. هر گاه این امر به اطلاع کشور صدور نرسیده باشد مرجع صالح کشور صدور یا صادرکننده باید کشور ورود را مطلع سازد.

۱۰- اطلاعیه و پاسخ مندرج در این ماده باید به مرجع صالح اعضای ذیربط، یا در مورد کشورهای غیر عضو به هر مرجع دولتی مناسب، تسلیم شود.

۱۱- هر انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله باید تحت پوشش بیمه، یا هر گونه ضمانت‌نامه‌ای قرار گیرد که کشور ورود یا کشور عبور که عضو کنوانسیون هستند مناسب تشخیص دهند.

ماده ۷- انتقال برون‌مرزی از یک کشور عضو کنوانسیون از طریق کشورهایی که عضو کنوانسیون نیستند.

بند ۲ ماده ۶ کنوانسیون با تغییرات لازم حسب مورد، شامل انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله از یک کشور عضو کنوانسیون از طریق یک کشور یا کشورهایی که عضو کنوانسیون نیستند، خواهد بود.

ماده ۸- وظیفه ورود مجدد - در صورتی که انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، که کشورهای ذیربط در مورد آن موافقت نموده‌اند نتواند با توجه به مفاد این کنوانسیون، طبق شرایط قرارداد به طور کامل انجام گیرد، کشور صدور باید زباله‌های مورد نظر را توسط صادرکننده ظرف نودروز از تاریخی که کشور واردکننده کشور صدور و دبیرخانه را مطلع ساخته است یا طی مدت زمان دیگری که کشورهای ذیربط توافق نمایند به کشور صدور بازگرداند. بدین منظور، کشور صدور و هر کشور طرف عبور زباله نباید از اعاده آن زباله‌ها به کشور صدور مخالفت نماید.

ماده ۹ - انتقال غیر قانونی.

۱ - برای منظور این کنوانسیون، در موارد ذیل انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله غیر قانونی محسوب می‌شود.

الف - انتقال بدون اطلاع به کشورهای ذیربط طبق مقررات این کنوانسیون، یا

ب - انتقال بدون موافقت کشور ذیربط طبق مقررات این کنوانسیون، یا

پ - انتقال با موافقت کشورهای ذیربط از طریق جعل، قلب واقعیت یا تقلب، یا

ت - در صورتی که نحوه انتقال عملاً با مدارک مربوط مغایر باشد، یا

ث - در صورتی که انتقال منجر به دفع عمدی (مانند دامپینگ) زباله‌های مضر یا سایر

انواع زباله بر خلاف مقررات این کنوانسیون و اصول کلی قوانین بین‌المللی گردد.

۲ - در مورد انتقال برون مرزی غیر قانونی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله در

نتیجه رفتار صادر کننده یا ایجاد کننده، کشور صدور باید اقداماتی انجام دهند تا

زباله‌های مورد نظر.

الف - توسط صادر کننده یا ایجاد کننده، یا در صورت لزوم توسط خود او به کشور صدور

بازگردانده شود، یا هر گاه این کار عملی نباشد،

ب - به نحو دیگری که با مقررات این کنوانسیون مطابقت داشته باشد، ظرف مدت ۳۰ روز

از تاریخی که مورد انتقال غیر قانونی به کشور صدور اطلاع داده شده است، یا طی مدت

زمانی که طرفهای ذیربط توافق کنند، خود آنها را دفع نماید.

بدین منظور طرفهای ذیربط نباید با اعاده زباله‌ها به کشور صدور مخالفت نمایند یا

موانعی در راه آن ایجاد کنند.

۳ - در مورد انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله‌ای که در اثر عمل

وارد کننده یا دفع کننده، غیر قانونی شناخته شده است، کشور ورود باید مطمئن گردد که

زباله‌های مورد بحث توسط وارد کننده یا دفع کننده به نحوی دفع می‌شود که از لحاظ

زیست محیطی سالم است، یا در صورت لزوم ظرف ۳۰ روز در تاریخی که کشور ورود از

انتقال غیر قانونی مطلع شده است یا طی مدت زمان دیگری که مورد توافق کشورهای ذیربط

قرار گیرد، توسط خود کشور وارد کننده دفع گردد. بدین منظور طرفهای ذیربط باید حسب

ضرورت در مورد دفع زباله‌ها به نحو صحیح و سالم از لحاظ زیست محیطی با یکدیگر

همکاری نمایند.

۴- در مواردی که مسئولیت انتقال غیر قانونی را نتوان به صادر کننده یا ایجاد کننده یا وارد کننده یا دفع کننده منتسب دانست، طرفهای ذیربط یا سایر اعضای کنوانسیون حسب ضرورت باید از طریق همکاری اقداماتی نمایند تا زباله‌های مورد نظر در اسرع وقت به نحوی سالم از لحاظ زیست محیطی یا در کشور صدور یا در کشور ورود یا به مناسبت در هر جای دیگر دفع گردد.

۵- هر عضو کنوانسیون باید مقررات ملی مناسبی به منظور جلوگیری از انتقال غیر قانونی زباله یا مجازات این عمل وضع نماید، اعضای کنوانسیون باید جهت تحقق اهداف این ماده یا یکدیگر همکاری نمایند.

ماده ۱۰- همکاری بین‌المللی

۱- اعضای این کنوانسیون باید به منظور بهبود و اداره صحیح وسایل زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی با یکدیگر همکاری نمایند.

۲- بدین منظور اعضاء کنوانسیون باید "

الف- در صورت تقاضا، اطلاعاتی، خواه به طور دو جانبه و خواه چند جانبه، با توجه به ترغیب اداره صحیح و سالم زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی از جمله با در نظر گرفتن هماهنگی در ضوابط و رویه‌های فنی بر این اداره مناسب زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، در اختیار بگذارند.

ب- در نظارت بر اثرات اداره زباله‌های مضر بر سلامت انسان و محیط زیست با یکدیگر همکاری کنند.

پ- با توجه به قوانین، مقررات و سیاستهای داخلی خود در زمینه توسعه و استفاده از تکنولوژیهای جدید و سالم از لحاظ زیست محیطی و مولد حداقل زباله و بهبود تکنولوژیهای موجود به منظور در حد امکان حذف تولید زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله و دستیابی به روشهای مؤثر اداره صحیح آنها به طریقی سالم از نظر زیست محیطی، از جمله بررسی اثرات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی استفاده از این تکنولوژیهای جدید یا تکامل یافته، همکاری نمایند.

ت- با توجه به قوانین، مقررات و سیاستهای داخلی خود در زمینه انتقال تکنولوژی و

سیستم‌های اداره مربوط به اداره صحیح زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی، فعالانه همکاری کنند. آنها باید همچنین در مورد توسعه ظرفیت فنی بین اعضای کنوانسیون، به ویژه اعضای که ممکن است که مساعدت فنی در این زمینه نیاز داشته باشد یا درخواست مساعدت فنی نمایند همکاری کنند.

ث - در زمینه تهیه رهنمودها و یا شیوه‌های عمل مناسب فنی همکاری نمایند.

۳- اعضای کنوانسیون باید طرق و وسایل مناسب را به منظور مساعدت به کشورهای در حال رشد در اجرای بندهای فرعی (الف)، (ب) و (پ)، بند ۲ ماده ۴ به کار گیرند.

۴- با در نظر گرفتن نیازهای کشورهای در حال رشد، همکاری بین اعضای کنوانسیون و سازمانهای ذیصلاح بین‌المللی به منظور آگاهی عمومی، توسعه تکنولوژیهای مناسب اداره صحیح زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی و استفاده از تکنولوژیهایی که حداقل زباله را تولید می‌نماید، ترغیب می‌گردد.

ماده ۱۱ - موافقتنامه‌های دو جانبه، چندجانبه و منطقه‌ای

۱ - با وجود مقررات ماده ۴، بند ۵ اعضاء کنوانسیون می‌توانند به انعقاد

موافقتنامه‌های دو جانبه، چندجانبه و منطقه‌ای یا اتخاذ ترتیباتی مربوط به انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، با اعضای کنوانسیون یا کشورهای غیر عضو کنوانسیون مبادرت نمایند. مشروط به این که این موافقتنامه‌ها یا ترتیبات از اداره صحیح زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، طبق شرایط این کنوانسیون، عدول ننماید. این موافقتنامه‌ها یا ترتیبات باید حاوی مقرراتی باشد که در مقایسه با مقررات این کنوانسیون در ارتباط با اداره سالم زباله‌ها از لحاظ زیست محیطی کاستی نداشته باشد، به ویژه باید مصالح و منافع کشورهای در حال رشد در آنها ملحوظ گردد.

۲ - اعضاء کنوانسیون باید دبیرخانه را از موافقتنامه‌ها یا ترتیبات دو جانبه،

چندجانبه یا منطقه‌ای مذکور در بند ۱ یا آنهایی که قبل از به اجراء درآمدن

این کنوانسیون برای آنها، به منظور کنترل انتقالات برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر

انواع زباله بین طرفهای آن موافقتنامه، منعقد نموده‌اند آگاه سازند. مقررات این

کنوانسیون نباید بر انتقالات برون‌مرزی که طبق این گونه موافقتنامه‌ها انجام

می‌گیرد، اثر بگذارد مشروط به آن که آن موافقتنامه‌ها به اداره صحیح زباله‌های مضر

یا سایر انواع زباله طبق مقررات این کنوانسیون خللی وارد ننماید.

ماده ۱۲ - مشاوره در مورد مسئولیتها

اعضای کنوانسیون باید جهت تهیه یک پروتکل، در اسرع وقت، به منظور وضع مقررات و اتخاذ شیوه‌های مربوط به مسئولیت و جبران زائد خسارات ناشی از انتقال و دفع برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، با یکدیگر همکاری نمایند.

ماده ۱۳ - انتقال اطلاعات

۱ - اعضاء کنوانسیون باید در صورت اطلاع از بروز حادثه‌ای در جریان انتقال برون مرزی یا دفع زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، که احتمالاً ممکن است موجب خطراتی برای سلامت انسان یا محیط زیست در کشورهای دیگر باشد، آن کشورها را فوراً مطلع سازند.

۲ - اعضاء کنوانسیون باید یکدیگر را از طریق دبیرخانه در موارد ذیل آگاه سازند.

الف - تغییرات مربوط به تعیین مراجع ذیصلاح یا مراکز، طبق ماده ۵،

ب - تغییرات مربوط به تعریف مقامات کشور خود از زباله‌های مضر، طبق ماده ۳، و در اسرع وقت.

پ - تصمیمات اتخاذ شده توسط آنها مربوط به عدم موافقت کلی یا جزئی یا ورود

زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله جهت دفع در داخل منطقه تحت حاکمیت ملی خود.

ت - تصمیمات اتخاذ شده توسط آنها به منظور محدود یا منع کردن حدود زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله،

ث - هر گونه اطلاعات دیگری که طبق بند ۴ این ماده لازم باشد.

۳ - اعضاء کنوانسیون باید با در نظر گرفتن قوانین و مقررات ملی خود گزارش درباره

سال قبل حاوی اطلاعات ذیل، از طریق دبیرخانه، قبل از پایان یافتن هر سال به

کنفرانس اعضاء کنوانسیون که به موجب ماده ۱۵ تشکیل می‌گردد، تسلیم نمایند.

الف - مراجع ذیصلاح و مراکز که توسط آنها طبق ماده ۵ تعیین گردیده‌اند.

ب - اطلاعات مربوط به انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله‌ای که

در آنها دخالت داشته‌اند، شامل.

۱ - مقدار زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله صادر شده، نوع، خصوصیات، مقصد، هر

کشور محل عبور و شیوه دفع آنها همانگونه که در پاسخ اطلاعیه‌ها اعلام گردیده است،

۲ - مقدار زباله‌های مضر و سایر انواع زباله وارد شده، نوع، خصوصیات، مبداء و شیوه‌های دفع آنها.

۳ - موارد دفع که طبق شیوه‌های مورد نظر انجام نگردیده است.

۴ - اقدامات لازم جهت کاهش مقدار زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله مورد انتقال برون‌مرزی.

پ - اطلاعات مربوط به تدابیر اتخاذ شده توسط آنها در اجرای این کنوانسیون.

ت - اطلاعات درباره آمار رسمی گردآوری شده درباره اثرات ایجاد نقل مکان و دفع زباله‌های مضر، سایر انواع زباله بر سلامت انسان و محیط زیست.

ث - اطلاعات درباره موافقتنامه‌ها و ترتیبات دوجانبه، چند جانبه و منطقه‌ای منعقد و اتخاذ شده، طبق ماده ۱۱ این کنوانسیون.

ج - اطلاعات درباره حوادث پیش‌آمده طی انتقال و دفع برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله و مربوط به تدابیر اتخاذ شده جهت جبران آن.

چ - اطلاعات مربوط به طرق دفع در محدوده حاکمیت ملی آنها.

ح - اطلاعات درباره تدابیر انجام شده برای اتخاذ تکنولوژی‌هایی جهت کاهش و یا پیشگیری از ایجاد زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، و

خ - امور دیگری که کنفرانس کنوانسیون اعضاء مناسب تشخیص دهند.

۴ - اعضاء کنوانسیون باید، با توجه به قوانین و مقررات ملی خود، اطمینان حاصل کنند

که نسخه‌هایی از اطلاعیه مربوط به هر انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر یا سایر

انواع زباله و پاسخ آن - هنگامی که یک عضو کنوانسیون که تشخیص داده است که آن

انتقال برون‌مرزی برای محیط زیستش زیان‌آور بوده است، چنین درخواستی کرده باشد -

به دبیرخانه ارسال گردد.

ماده ۱۴ - جنبه‌های مالی

۱ - اعضاء کنوانسیون موافقت می‌نمایند که حسب نیازهای خاص مناطق و مناطق فرعی

مختلف، مراکز منطقه‌ای و زیر منطقه‌ای برای آموزش و انتقال تکنولوژی مربوط به

اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله و به حداقل رساندن ایجاد آنها تأسیس گردد.

اعضاء کنوانسیون باید در مورد برقراری مکانیسم‌های مناسب و داوطلبانه تأمین مالی تصمیم بگیرند.

۲- اعضاء کنوانسیون باید برقراری یک تنخواه گردان را به منظور مساعدت موقت در موارد اضطراری جهت به حداقل رساندن خسارات مربوط به حوادث ناشی از انتقال برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله یا هنگام دفع آن زباله‌ها، مد نظر قرار دهند.

ماده ۱۵ - کنفرانس اعضاء.

۱- یک کنفرانس اعضاء کنوانسیون بدین وسیله تشکیل می‌گردد، نخستین جلسه کنفرانس اعضاء باید توسط مدیر اجرایی UNEP قبل از پایان یک‌سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون تشکیل شود. پس از آن جلسات عادی کنفرانس اعضاء باید در فواصل زمانی که کنفرانس در نخستین نشست خود تعیین می‌نماید، برگزار گردد.

۲- جلسات فوق‌العاده کنفرانس اعضاء باید در هر زمانی که کنفرانس لازم بداند یا به درخواست هر یک از اعضای کنوانسیون تشکیل شود، مشروط به آن که ظرف شش ماه از تاریخی که چنین درخواستی از طرف دبیرخانه به آنها ابلاغ می‌شود، مورد تأیید لاقبل یک‌سوم اعضاء کنوانسیون قرار گرفته‌باشد.

۳- کنفرانس اعضاء باید به اتفاق آراء آیین‌نامه خود یا آیین‌نامه هر ارگان فرعی را که ممکن است تأمین نماید، و نیز مقررات مالی برای بالاخص تعیین مشارکت مالی اعضای این کنوانسیون را تصویب کند.

۴- اعضاء کنوانسیون باید در نخستین جلسه خود هر گونه تدابیر دیگری را که برای مساعدت در ایفای مسئولیتهای خود در ارتباط با حفظ و حمایت محیط زیست دریایی در چهارچوب این کنوانسیون ضروری تشخیص داده شود، اتخاذ نماید.

۵- کنفرانس اعضاء باید اجرای مؤثر این کنوانسیون را به طور مستمر مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند، علاوه بر این باید،

الف - هماهنگ‌سازی سیاستها، خط مشی‌ها و تدابیر مناسب جهت به حداقل رساندن زیان زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را برای سلامت انسان ترغیب نمایند.

ب - در صورت لزوم اصلاحیه‌ها و ضمائم برای این کنوانسیون، با توجه به - از جمله -

- اطلاعات علمی، فنی، اقتصادی و زیست محیطی تهیه و تصویب کنند،
- پ - هر گونه اقدام دیگری را که بر اساس تجربه‌های حاصل از عملکرد کنوانسیون و عملکرد موافقتنامه‌ها و ترتیبات پیش‌بینی شده در ماده ۱۱، برای نیل به اهداف این کنوانسیون لازم بدانند، مورد توجه و عمل قرار دهند.
- ت - حسب ضرورت پروتکل‌هایی را مورد توجه و تصویب قرار دهند، و
- ث - حسب نیاز ارگانهای فرعی به منظور اجرای این کنوانسیون تأسیس کنند.
- ۶ - سازمان ملل، ارگانهای تخصصی آن، و همچنین هر کشوری که عضو این کنوانسیون نیست، می‌توانند به عنوان ناظر در جلسات کنفرانس اعضاء کنوانسیون نماینده اعزام دارند.
- هر ارگان یا سازمان دیگری، خواه ملی، خواه بین‌المللی، دولتی یا غیر دولتی، که در زمینه‌های مربوط به زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله واجد شرایط باشد و تمایل خود را به اعزام نماینده به عنوان ناظر به جلسات کنفرانس اعضاء کنوانسیون به اطلاع دبیرخانه رسانده باشد، می‌تواند در جلسات شرکت کند، مگر آن که لااقل یک‌سوم اعضاء حاضر با این امر مخالفت نمایند. پذیرش و شرکت ناظران مشمول آیین‌نامه‌ای خواهد بود که کنفرانس اعضاء تصویب می‌نماید.
- ۷ - کنفرانس اعضاء باید سه سال بعد از به اجراء درآمدن این کنوانسیون و پس از آن حداقل هر شش سال یک بار، مؤثر بودن کنوانسیون را مورد ارزیابی قرار دهد. و در صورت لزوم منع کامل یا جزئی انتقالات برون‌مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را با توجه به آخرین اطلاعات علمی، زیست‌محیطی، فنی و اقتصادی اعمال نماید.
- ماده ۱۶ - دبیرخانه
- ۱ - وظایف دبیرخانه از این قرار است.
- الف - ترتیب دادن و ارائه خدمات به جلسات پیش‌بینی شده در مواد ۱۵ و ۱۷.
- ب - تهیه و ارسال گزارشهایی بر اساس اطلاعات کسب شده طبق مواد ۳ و ۴، ۶، ۱۱، ۱۳ و همچنین بر اساس اطلاعات حاصل از جلسات ارگانهای فرعی تأسیس یافته به موجب ماده ۱۵ و نیز بر اساس اطلاعات مناسب ارائه شده توسط سازمانهای بین‌الدول و غیر دولتی مربوط.
- پ - تهیه گزارشهایی درباره فعالیت انجام شده خود در ایفای وظایفش به موجب این

کنوانسیون و ارائه آن گزارشها به کنفرانس اعضاء.

ت - انجام هماهنگی لازم با ارگانهای بین المللی مربوط به ویژه اتخاذ ترتیبات زاید حسب ضرورت برای ایفای مؤثر وظایف خود.

ث - برقراری تماس با مراکز و مراجع ذیصلاحی که طبق ماده ۵ این کنوانسیون تأسیس شده‌اند،

ج - گردآوری اطلاعات مربوط به محلها و امکانات موجود اعضاء که برای دفع زباله‌های مضر و سایر انواع زباله آنها فراهم شده است و ارائه این اطلاعات به اعضاء کنوانسیون.

چ - دریافت اطلاعات درباره مواد ذیل از اعضاء کنوانسیون و انتشار آن بین آنها.

- منابع مساعدت و آموزش فنی،

- دانش فنی و علمی موجود،

- منابع نظرات و مشاوره‌های کارشناسی کسب شده،

- نحوه دسترسی به منابع،

به منظور مساعدت - در صورت تقاضا - در زمینه‌های،

- اجرای سیستم انتشار اطلاعات مربوط به این کنوانسیون.

- اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله،

- تکنولوژیهای مناسب زیست محیطی مربوط به زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، از

قبیل تکنولوژیهایی که یا فضولات کمی تولید می‌کند یا هیچ.

- ارزیابی امکانات و محل‌های دفع.

- کنترل زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، و

- اقدامات اضطراری.

ح - حسب تقاضای اعضاء تأمین اطلاعات درباره مشاوران و مؤسسات مشاوره‌ای که دارای

صلاحیت فنی لازم برای ارائه مساعدت به اعضاء برای منظورهای ذیل می‌باشد بررسی

اخطار مربوط به انتقال برون مرزی، مقارنه حمل زباله مضر یا سایر انواع زباله با

اعلام اخطار مربوط به آن و حصول اطمینان از این که وسایل و شیوه‌های دفع زباله‌های

مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی بی‌خطر است. هزینه انجام این گونه

بررسیها بر عهده دبیرخانه نخواهد بود.

خ - مساعدت به اعضاء در صورت تقاضای آنها، در تعیین موارد حمل و نقل غیر قانونی زباله و در جریان گذاردن فوری اعضاء ذیربط از انتقالات غیرقانونی که در شرف انجام یافتن است.

د - همکاری با اعضاء و سازمانهای ذیصلاح مربوط بین‌المللی در تأمین کارشناس و تجهیزات به منظور مساعدت فوری به کشورها در صورت بروز شرایط اضطراری، و
ذ - ایفای وظایف دیگری که ممکن است کنفرانس اعضاء برای منظورهای این کنوانسیون در نظر بگیرند.

۲ - وظایف دبیرخانه تا پایان نخستین جلسه کنفرانس اعضاء، که طبق ماده ۱۵ تشکیل می‌گردد موقتاً توسط UNEP انجام می‌گیرد.

۳ - کنفرانس اعضاء در نخستین اجلاس خود دبیرخانه را از سازمانهای صالح بین‌الدول موجود که ابراز تمایل به ایفای وظایف دبیرخانه به موجب این کنوانسیون نموده‌اند، تعیین خواهد کرد. کنفرانس اعضاء در این اجلاس همچنین ایفای وظایف محوله به ویژه وظایف تعیین شده طبق بند ۱ فوق توسط دبیرخانه موقت را مورد ارزیابی قرار خواهد داد. و درباره ساختارهای مناسب برای انجام آن وظایف تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۱۷ - اصلاح کنوانسیون

۱ - هر عضو کنوانسیون می‌تواند اصلاحیه‌هایی برای این کنوانسیون پیشنهاد نماید و هر عضو پروتکل می‌تواند پیشنهادهایی جهت اصلاح آن پروتکل بدهد. در این اصلاحیه‌ها باید ملاحظات علمی و فنی مربوط مورد توجه قرار گیرد.

۲ - اصلاحیه‌های این کنوانسیون باید در یکی از جلسات کنفرانس اعضاء تصویب گردد. اصلاحیه‌های هر پروتکل باید توسط اعضاء پروتکل مربوط در یکی از جلسات خود تصویب شود. متن هر اصلاحیه پیشنهادی کنوانسیون یا هر پروتکل هر گاه به نحو دیگری در پروتکل پیش‌بینی نشده باشد، باید لااقل شش ماه قبل از جلسه‌ای که قرار است آن را تصویب نماید توسط دبیرخانه به اطلاع اعضاء برسد. دبیرخانه همچنین باید اصلاحیه‌های پیشنهادی را برای آگاهی امضاء کنندگان این کنوانسیون به آنها ابلاغ نماید.

۳ - اعضاء کنوانسیون باید مساعی ممکن را برای نیل به توافق به اتفاق آراء درباره

هر اصلاحی پیشنهادی این کنوانسیون به عمل آورند. در صورتی که مساعی برای نیل به توافق با اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافق حاصل نگردد به عنوان آخرین راه حل اصلاحیه توسط سه چهارم رأی اکثریت اعضاء حاضر و صاحب رأی در جلسه تصویب خواهد شد و به وسیله مرجع امانت‌دار برای تصویب، موافقت، تأیید یا پذیرش رسمی اعضاء برای آنها ارسال خواهد گردید.

۴- شیوه عمل مذکور در بند ۳ فوق در مورد اصلاحیه‌های آن پروتکل انجام خواهد شد، به استثنای این که دوسوم آراء اکثریت اعضاء آن پروتکل که در جلسه حضور دارند و دارای حق رأی هستند، برای تصویب آن اصلاحیه‌ها کافی است.

۵- اسناد تصویب، موافقت و تأیید و پذیرش رسمی اصلاحیه‌ها باید نزد مرجع امانت‌دار سپرده شود. اصلاحیه‌های مصوب طبق بندها ۳ و ۴ فوق برای اعضاء که آنها را پذیرفته‌اند از نهمین روز دریافت اسناد تصویب، موافقت و تأیید و پذیرش رسمی آنها وسیله لاقبل سه چهارم اعضایی که اصلاحیه پروتکل مربوطه را پذیرفته‌اند، در صورتی که به نحو دیگری در پروتکل قید نشده باشد، لازم‌الاجراء خواهد بود. اصلاحیه‌ها در مورد هر عضو دیگر از نهمین روز بعد از آن که آن عضو اسناد تصویب، موافقت و تأیید و پذیرش رسمی اصلاحیه‌ها را سپرده است، لازم‌الاجراء خواهد بود.

۶- به منظور این ماده "اعضاء حاضر و صاحب رأی" یعنی اعضایی که حضور دارند و رأی مثبت یا منفی می‌دهند.

ماده ۱۸- انتخاب و اصلاح الحاقیه‌ها

۱- الحاقیه‌های این کنوانسیون یا الحاقیه‌های هر پروتکل جزء لاینفک این کنوانسیون یا پروتکل‌ها خواهند بود. مگر آن که به نحو دیگری پیش‌بینی شده باشد، و اشاره به این کنوانسیون یا پروتکل‌های آن اشاره به الحاقیه‌های آنها نیز خواهد بود. این الحاقیه‌ها منحصر به امور علمی، فنی و اداری خواهند بود.

۲- هر گاه در پروتکل‌ها پیش‌بینی‌های دیگری در خصوص الحاقیه‌های آنها نشده باشد شیوه‌های ذیل در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجرا شدن الحاقیه‌های اضافی بر این کنوانسیون یا پروتکل‌ها، اعمال می‌گردد.

الف- الحاقیه‌های این کنوانسیون و پروتکل‌های آن طبق روش مذکور در ماده ۱۷

بندهای ۲ و ۳ و ۴ پیشنهاد و تصویب می‌گردد.

ب - هر عضو که قادر نباشد الحاقیه این کنوانسیون یا الحاقیه پروتکلی را که عضو آن است بپذیرد باید ظرف شش ماه از تاریخ اعلام تصویب توسط مرجع امانت‌دار، این مرجع را از موضوع آگاه سازد. مرجع امانت‌دار باید بلافاصله همه اعضاء را از این اعلام مطلع سازد. هر عضو می‌تواند در هر زمان اعلام مخالفت قبلی خود را پس بگیرد و در نتیجه الحاقیه‌های مورد بحث برای آن عضو قابل اجراء خواهند گردید.

پ - پس از انقضای شش ماه از تاریخ ابلاغ امر از طرف مرجع امانت‌دار الحاقیه برای کلیه آن اعضاء کنوانسیون یا پروتکل مربوط که طبق مقررات بند فرعی (ب) فوق اطلاعیه نداده‌اند، لازم‌الاجرا می‌گردد.

۳ - پیشنهاد، تصویب و به اجرا درآمدن الحاقیه‌های این کنوانسیون یا هر پروتکل آن مشمول همان شیوه عملی می‌شود که در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجرا شدن الحاقیه‌های این کنوانسیون یا الحاقیه‌های پروتکل‌ها ملحوظ می‌گردد. در الحاقیه‌ها و اصلاحیه‌های آنها باید ملاحظات مربوطه علمی و فنی نیز مورد توجه قرار گیرد.

۴ - هر گاه الحاقیه اضافی یا اصلاحیه یک الحاقیه مستلزم اصلاحیه بر این کنوانسیون یا پروتکل‌ها باشد، الحاقیه اضافی یا الحاقیه اصلاح شده نباید تازمانی که اصلاحیه این کنوانسیون یا اصلاحیه پروتکل‌ها لازم‌الاجرا نشده‌اند به مرحله اجرا درآیند.

ماده ۱۹ - رسیدگی

هر عضوی که تصور می‌کند که عضوی دیگر به تعهدات خود به موجب این کنوانسیون عمل نکرده یا عمل نمی‌کند می‌تواند موضوع را به اطلاع دبیرخانه برساند و در این صورت باید فوراً و همزمان عضوی را که این ادعا علیه او شده است مستقیماً یا از طریق دبیرخانه از جریان امر آگاه سازد. کلیه اطلاعات مربوطه باید وسیله دبیرخانه در اختیار اعضاء قرار گیرد.

ماده ۲۰ - حل و فصل اختلافات:

۱ - در صورت بروز اختلاف بین اعضاء در خصوص تفسیر، رعایت و اجراء مقررات این کنوانسیون یا پروتکل‌های مربوطه، باید اعضاء از طریق مذاکره یا هر طریق مسالمت‌آمیز دیگر به انتخاب خود اختلافات را حل و فصل نمایند.

۲- هر گاه اعضاء ذيربط نتوانند از طريق مذکور در بند قبل اختلاف خود را تسويه کنند، در صورت توافق طرفهاى اختلاف، اختلاف بايد در دادگاه بين المللى عدالت يا نزد هيأت داوري، که طبق شرايط مندرج در الحاقیه ۶ راجع به داوري پيش بينى شده است، مطرح گردد. ولى عدم حصول توافق در مورد طرح اختلاف در دادگاه بين المللى عدالت يا در هيأت داوري، اصحاب دعوى را از مسئوليت ادامه يافتن راه حل از طرق مذکور در بند ۱ آزاد نمى سازد.

۳- هنگام تصويب، پذيرش، موافقت و تأييد رسمى يا الحاق به اين کنوانسيون يا هر زمان بعد از آن، يک دولت و يا سازمان يکپارچه سازى سياسى و يا اقتصادى مى تواند اعلام نمايد که رسماً و بدون توافق خاصى تعهد (الف) طرح اختلاف در دادگاه بين المللى عدالت و يا (ب) رجوع به حکميت طبق شيوه عمل پيش بينى شده در الحاقیه شماره ۶، را بالقوه اجبارى شناخته است. اين اعلام بايد کتباً به اطلاع دبیرخانه برسد و دبیرخانه هم بايد آن را به اعضاء کنوانسيون ابلاغ کند.

ماده ۲۱ - امضاء

اين کنوانسيون براى امضاء، دولتها، و ناميبيا، به نمايندگى شوراي سازمان ملل براى ناميبيا، و سازمان يکپارچه سازى سياسى و يا اقتصادى، در شهر بال در تاريخ ۲۲ مارس ۱۹۸۹، و در وزارت امور خارجه سوئيس فدرال در برن از تاريخ ۲۳ مارس ۱۹۸۹ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۸۹، و در دفتر مرکزى سازمان ملل متحده در نيويورک از ۱ ژوئيه ۱۹۸۹ تا ۲۲ مارس ۱۹۹۰، مفتوح خواهد بود.

ماده ۲۲ - تصويب، پذيرش، تأييد و موافقت رسمى

۱- اين کنوانسيون مشمول تصويب، پذيرش، تأييد و موافقت دولتها و نيز ناميبيا، به نمايندگى شوراي سازمان ملل براى ناميبيا و مشمول تأييد و موافقت رسمى سازمانهاى يکپارچه سازى سياسى و يا اقتصادى خواهد بود. اسناد تصويب، پذيرش، تأييد يا موافقت رسمى بايد نزد مرجع امانتدار سپرده شود.

۲- هر سازمان مذکور در بند ۱ فوق بدون اين که دولتهاى عضو آن طرف اين کنوانسيون باشند ملزم به تعهدات تحت اين کنوانسيون خواهد بود. در مورد سازمانهاى يک يا چند دولت عضوش طرف کنوانسيون است، سازمان و دولتهاى عضو آن بايد در مورد

مسئولیت‌های مربوطه خود برای اجرای تعهداتشان به موجب این کنوانسیون تصمیم بگیرند. در این گونه موارد سازمان و دولتهای عضو حق نخواهند داشت مستقلاً حقوق تحت کنوانسیون را اعمال نمایند.

۳- سازمانهای مذکور در بند ۱ فوق، در اسناد تأیید یا موافقت رسمی خود باید حدود صلاحیت خود را نسبت به امور تحت حاکمیت کنوانسیون اعلام نمایند. این سازمانها باید همچنین مرجع امانتدار را از تغییرات اساسی در حدود صلاحیت خود آگاه سازند و مرجع مزبور نیز باید اعضاء کنوانسیون را از این امر مطلع نماید.

ماده ۲۳ - الحاق

۱- این کنوانسیون پس از انقضای مهلت امضاء برای الحاق دولتها و نامیبیا به نمایندگی شورای سازمان ملل برای نامیبیا و سازمانهای یکپارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی مفتوح خواهد بود.

اسناد و الحاق باید نزد مرجع امانتدار سپرده شود.

۲- سازمانهای مذکور در بند ۱ فوق، بایستی در اسناد الحاق، حدود صلاحیت خود را نسبت به انجام امور مربوط به موضوعات کنوانسیون اعلام نمایند. این سازمانها همچنین باید مرجع امانتدار را از هر گونه تغییرات عمده در حدود صلاحیت خویش آگاه سازند. ۳- مقررات بند ۲ ماده ۲۲، نسبت به سازمانهای یکپارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی که به این کنوانسیون ملحق می‌شوند، اعمال خواهد گردید.

ماده ۲۴ - حق رأی

۱- جز در مواردی که در بند ۲ ذیل پیش‌بینی شده است هر طرف متعاقد این کنوانسیون حق یک رأی خواهد داشت.

۲- سازمانهای یکپارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی در مورد امور مربوط به حوزه صلاحیتشان طبق ماده ۲۲ بند ۳ و ماده ۲۳، بند ۲ حق رأی خود را بامقدار آراء مساوی تعداد دولتهای عضو خود که عضو کنوانسیون یا پروتکل مربوط به آن هستند، اعمال خواهند کرد.

در صورتی که دولتهای عضو این سازمانها از حق خود استفاده می‌کنند، خود سازمانها نباید حق رأی خود را اعمال نمایند و بالعکس.

ماده ۲۵ - مجری شدن.

۱- این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ ایداع رسمی اسناد تصویب، پذیرش، تأیید و موافقت رسمی و الحاق لازم‌الاجراء می‌گردد.

۲- در مورد هر دولت یا سازمان یکپارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی که این کنوانسیون را رسماً تصویب می‌کند، می‌پذیرد، با آن موافقت می‌نماید یا تأیید می‌کند، یا بعد از تاریخ ایداع بیستمین سند تصویب، پذیرش، موافقت و تأیید و الحاق رسمی بدان ملحق می‌گردد، در نودمین روز بعد از تاریخ سپردن اسناد تصویب، پذیرش، موافقت، تأیید یا الحاق رسمی توسط این گونه دولت یا سازمان یکپارچه‌سازی اقتصادی و یا سیاسی این کنوانسیون لازم‌الاجراء می‌گردد.

۳- برای اهداف بندهای ۱ و ۲ فوق، هیچ سند سپرده شده توسط سازمان یکپارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی به عنوان اسناد اضافه بر آن چه دولتهای عضو آن سازمان ایداع کرده‌اند، محسوب نخواهد شد.

ماده ۲۶ - تشریح و بیانیه‌ها

۱- هیچ گونه تشریح یا قیدی نسبت به این کنوانسیون نباید اعمال گردد.

۲- بند ۱ این ماده مانع از این نمی‌شود که یک دولت یا سازمان‌های یکپارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی، در هنگام امضاء، تصویب، پذیرش، موافقت و تأیید کنوانسیون و الحاق رسمی به آن اظهارات و بیاناتی برای از جمله هماهنگی ساختن قوانین و مقررات با مفاد این کنوانسیون بنماید، مشروط بر این که این گونه اظهارات و بیانات به منظور حفظ یا تغییر اثرات حقوقی مفاد کنوانسیون در ارتباط با آن دولت نبوده باشد.

ماده ۲۷ - انصراف

۱- در هر زمان سه سال پس از تاریخ مجری شدن کنوانسیون برای هر عضو، آن عضو می‌تواند با تسلیم اطلاعیه کتبی به مرجع امانت‌دار از کنوانسیون انصراف حاصل نماید.

۲- انصراف پس از یک سال از تاریخ دریافت اطلاعیه توسط مرجع امانت‌دار، یا هر تاریخ بعد که ممکن است در اطلاعیه قید شده باشد، قابل اجراء خواهد بود.

ماده ۲۸ - مرجع امانت‌دار

دبیر کل سازمان ملل مرجع امانتدار این کنوانسیون و پروتکل‌های مربوطه آن خواهد بود.

ماده ۲۹ - متون معتبر

متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیایی این کنوانسیون دارای اعتبار یکسان هستند.

الحاقیه شماره ۱

طبقه‌بندی مواد زائدی که باید تحت کنترل قرار گیرند

انواع مواد زائد

۱ - مواد زائد حاصل از مراقبت‌های پزشکی در بیمارستانها

۲ - مواد زائد حاصل از تولید و تهیه فرآورده‌های دارویی.

۳ - داروهای زائد.

۴ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد داروهای گیاهی و مواد کشنده

میکروارگانسیم‌ها.

۵ - مواد زائد حاصل از ساخت فرمولاسیون و کاربرد مواد شیمیایی و مواد کشنده میکرو

ارگانسیم‌ها

۶ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد حلال‌های آبی.

۷ - مواد زائد حاصل از تصفیه حرارتی و آبکاری فلزات به وسیله سیانیدها.

۸ - ضایعات روغنهای معدنی که برای استفاده‌های رایج مناسب نیستند.

۹ - امولسیونهای زائد مخلوط روغنهای آب و هیدروکربن‌های آب.

۱۰ - مواد زائد و ذرات آلوده شده بابت فنیل‌های پولی کلرینه شده PCB و یا توفیل‌های

پولی کلرینه شده PCT و یا بی‌فنیل‌های پولی برومینه شده PBB.

۱۱ - بقایای قیر حاصل از پالایش، تقطیر و تصفیه حرارتی.

۱۲ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد جوهرها، رنگها، مواد رنگی، لاک

الکل و روغنهای جلا.

۱۳ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد رزینها (صمغ کاج) لاتکس

(شیره گیاهی)، چسبها و نرم‌کننده‌ها.

۱۴ - مواد زائد شیمیایی حاصل از فعالیتهای تحقیقاتی، عمرانی یا آموزشی که ماهیت شناخته شده‌ای ندارند و یا جدید بوده و اثراتشان بر روی انسان یا محیط ناشناخته است.

۱۵ - ضایعاتی که ماهیت انفجاری دارند و تابع سایر قوانین نیستند.

۱۶ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد مواد شیمیایی مورد استفاده در عکاسی.

۱۷ - مواد زائد حاصل از پرداخت سطحی فلزات و پلاستیک‌ها.

۱۸ - بقایای حاصل از عملیات دفع مواد زائد صنعتی.

ضایعاتی که دارای مواد متشکله زیر می‌باشند.

۱۹ - کربونیل‌های فلزی.

۲۰ - برلیوم، ترکیبات برلیوم.

۲۱ - ترکیبات کرم شش ظرفیتی.

۲۲ - ترکیبات مس.

۲۳ - ترکیبات روی.

۲۴ - آرسنیک، ترکیبات آرسنیک.

۲۵ - سلنیم، ترکیبات سلنیم.

۲۶ - کادمیوم، ترکیبات کادمیوم.

۲۷ - آنتی‌مون، ترکیبات آنتی‌مون.

۲۸ - تلوریوم، ترکیبات تلوریوم.

۲۹ - جیوه، ترکیبات جیوه.

۳۰ - تالیوم، ترکیبات تالیوم.

۳۱ - سرب، ترکیبات سرب.

۳۲ - ترکیبات فلوراین غیر آلی به استثنای کلسیم فلوراید

۳۳ - سیانیدهای غیر آلی

۳۴ - اسیدها به فرم حلال یا جامد

۳۵ - بازها به فرم حلال یا جامد (BASIC) با بازهای به صورت جامد

۳۶ - پنبه نسوز (بودر یا لیاف)

۳۷ - ترکیبات آلی فسفره

۳۸ - سیانیدهای آلی

۳۹ - فنل‌ها، ترکیبات فنل از جمله کلروفنلها

۴۰ - اترها

۴۱ - حلالهای آلی هالوژن

۴۲ - حلالهای آلی غیر از حلالهای هالوژن.

۴۳ - هر گونه خانواده Cogenor دبی بنزوفوران پولی کلره

۴۴ - هر گونه خانواده بنزوپدی دایوکسین پولی کلره

۴۵ - ترکیبات ارگانوهالوژن غیر از موادی که در این الحاقیه به آنها اشاره شده (مثلاً شماره‌های ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴).

الحاقیه شماره ۲

طبقه‌بندی ضایعاتی که نیاز به توجه خاص دارند.

۴۶ - مواد زائد خانگی

۴۷ - بقایای حاصل از سوزاندن مواد زائد خانگی.

الحاقیه شماره ۳

لیست مشخصات خطرناک برای مواد زائد

گروه سازمان ملل ۱

کد H۱

مشخصات: مواد منفجره

یک ماده منفجره یا ماده زائد منفجره عبارت از یک ماده مایع، جامد یا زائدی است

(یا مخلوطی از مواد زائد) که در یک درجه حرارت، فشار و سرعت معین قادر است به

وسیله واکنش‌های شیمیایی که منجر به تولید گاز می‌شود به محیط اطراف خود خسارت

وارد نماید.

<<*پاورقی: طبق سیستم طبقه‌بندی مواد خطرناک که شامل توصیه‌های سازمان ملل متحد

در حمل و نقل کالاهای خطرناک می‌باشد.

سازمان ملل، نیویورک، ۱۹۸۸ >>

گروه سازمان ملل ۳

کد H۳

مشخصات: مایعات قابل اشتعال

مایعات قابل اشتعال عبارتند از مایعات یا مخلوط مایعات، یا مایعات حاوی جامدات به صورت تعلیق (مانند رنگها، روغنهای جلا، لاک الکل و غیره ...) (که شامل مواد یا مواد زائدی که از جهات دیگر جزء مواد خطرناک طبقه‌بندی شده‌اند نمی‌باشند که در آزمایش closed - cup در درجه حرارتی که بیش از ۶۰٫۵ درجه سانتیگراد نباشد و در آزمایش open - cup در درجه حرارتی که بیش از ۶۵٫۶ درجه سانتیگراد نباشد بخارهای قابل اشتعال از خود بیرون می‌دهند. (چون نتایج آزمایشهای فوق دقیقاً با هم قابل مقایسه نبوده و حتی نتایج جداگانه به وسیله همان آزمایش نیز اغلب تغییر می‌کند لذا مقررات نیز در این موارد قابل تغییر بوده و اجازه می‌دهد که این چنین تغییرات در متن تعاریف گنجانیده شوند).

گروه سازمان ملل ۴٫۱

کد H۴٫۱

مشخصات: مواد جامد قابل اشتعال

شامل مواد جامد یا مواد جامد زائد، جز آنهایی که تحت عنوان مواد قابل انفجار طبقه‌بندی شده‌اند می‌باشند که تحت شرایطی در حال حمل و نقل به آسانی قابل احتراق هستند، یا ممکن است در اثر اصطکاک موجب آتش‌سوزی گردند.

گروه سازمان ملل ۴٫۲

کد H۴٫۲

مشخصات: مواد یا مواد زائدی که قابلیت احتراق خود به خود دارند.

مواد یا مواد زائدی که در شرایط عادی هنگام حمل و نقل اگر با مشکلی مواجه شدند خود به خود ایجاد حرارت می کنند، یا در تماس با هوا به شدت گرم شده و قابلیت احتراق دارند.

گروه سازمان ملل ۴,۳

کد H۴,۳

مشخصات: مواد یا مواد زائدی که در تماس با آب گازهای قابل اشتعال متصاعد می کنند. مواد یا مواد زائدی که در فعل و انفعال با آب قابلیت اشتعال به خود دارند یا گازهای قابل اشتعال به مقدار خطرناک متصاعد می کنند.

گروه سازمان ملل ۵,۱

کد H۵,۱

مشخصات: ترکیب با اکسیژن مواد یا مواد زائدی که بالقوه قابل احتراق نیستند ولی ممکن است در اثر ترکیب با اکسیژن موجب احتراق سایر مواد یا به احتراق سایر مواد کمک کند.

گروه سازمان ملل ۵,۲

کد H۵,۲

مشخصات: پروکسیدهای آلی شامل آن دسته از مواد یا مواد زائدی می باشند که حاوی ساختمان اکسیژن دوظرفیتی بوده که نسبت به حرارت ناپایدارند و ممکن است تحت تأثیر حرارت محیط خارج سریعاً تجزیه شوند.

گروه سازمان ملل ۶,۱

کد H۶,۱

مشخصات: سموم (حاد)

مواد یا مواد زائدی هستند که اگر خورده شوند، استنشاق شوند و یا از طریق تماس با پوست جذب گردند موجب مرگ شده یا سلامت انسان را به طور جدی به خطر می‌اندازند.

گروه سازمان ملل ۶,۲

کد H۶,۲

مشخصات: مواد عفونت‌زا

مواد یا مواد زائدی که حاوی میکروارگانیسم‌های فعال و یا زهر آنها بوده و به طور مشخص یا مشکوک موجب بیماری در حیوان یا انسان می‌گردند.

گروه سازمان ملل ۸

کد H۸

مشخصات: مواد خورنده

مواد یا مواد زائدی که با فعل و انفعالات شیمیایی هنگامی که با بافتهای زنده تماس حاصل می‌کنند موجب صدمات شدید می‌شوند، یا در صورت نشت کردن به اشیاء دیگر یا وسایط حمل و نقل لطمه می‌زنند. یا آنها را از بین می‌برند. ممکن است خطرات دیگری نیز در بر داشته باشند.

گروه سازمان ملل ۹

کد H۱۰

مشخصات: متصاعد شدن گازهای سمی در تماس با آب یا هوا

مواد یا مواد زائدی که در فعل و انفعالات با هوا یا آب ممکن است گازهای سمی به مقدار خطرناک متصاعد کنند.

گروه سازمان ملل ۹

کد H۱۱

مشخصات: سموم (مزمن)

مواد یا مواد زائدی که اگر استنشاق شده، خورده شوند، یا از طریق تماس با پوست جذب گردند اثرات مزمن در بر داشته از جمله خواص سرطان‌زایی.

گروه سازمان ملل ۹

کد H۱۲

مشخصات: مواد اکوتوکسیک (مسموم‌کننده محیط زیست)

مواد یا مواد زائدی که اگر در محیط رها شوند بلافاصله ممکن است اثرات حاد از خود نشان دهند یا از طریق تجمع در بافتهای زنده اثرات سوء داشته باشند.

گروه سازمان ملل ۹

کد H۱۳

مشخصات:

مشکلاتی که بعد از عملیات دفع روی می‌دهد از جمله نشت کردن می‌تواند دربرگیرنده هر یک از مشخصات لیست شده در بالا باشد.

آزمایشها

زبانهای احتمالی برخی از مواد از انواع مواد زائد هنوز کاملاً مشخص نگردیده است. هیچ‌گونه آزمایشی برای تعیین این زیانها از لحاظ کمی هنوز به‌وجود نیامده است. برای یافتن طرقی جهت مشخص نمودن خطرات احتمالی این مواد زائد برای انسان و محیط زیست لازم است تحقیقات بیشتری به‌عمل آید. در مورد ترکیبات و مواد خالص آزمایشهای استاندارد در نظر گرفته شده است. بسیاری از کشورها آزمایشهای استاندارد را به‌کار می‌برند که می‌توان در مورد مواد مذکور در الحاقیه شماره ۱ جهت تصمیم‌گیری در خصوص این که آیا این مواد دارای ویژگیهای مورد اشاره در این الحاقیه می‌باشند از آنها استفاده کرد.

الحاقیه شماره ۴

عملیات دفع

الف - عملیاتی که شامل هیچ کدام از روشهای متداول مانند بازیابی، استفاده مجدد، احیاء، استفاده مجدد مستقیم یا هر نوع روش دیگری نمی گردد.

بخش الف شامل کلیه عملیات دفع است که به طور عملی به کار برده می شود.

۱ - دفع در زمین یا روی زمین (مانند دفن در زمین و غیره)

۲ - اصلاح زمین (مانند تجزیه بیولوژیکی مواد زائد مایع یا لجن در خاکها و غیره)

۳ - تزریق در اعماق زمین (مانند تزریق در چاهها، غارهای نمکی یا اماکن طبیعی)

۴ - دفن سطحی (مانند دفع مایعات یا لجن های زائد در گودالها، استخرها، حوضچه ها و غیره).

۵ - دفن با تکنیک خاص (مانند قرار دادن مواد زائد در کپسولهای دربسته و ایزوله از یکدیگر و از محیط و غیره)

۶ - دفع مواد زائد در منابع آب غیر از دریاها و اقیانوس ها.

۷ - دفع در اقیانوس یا دریا از جمله در بستر دریا.

۸ - تصفیه بیولوژیکی که در جای دیگر این الحاقیه مشخص نشده اند و شامل مواد یا مخلوطی از مواد زائد منتج از این روش می باشد که در عملیات بخش الف مطرح می گردد.

۹ - اصلاح فیزیکی، شیمیایی، که در جای دیگر این الحاقیه مشخص نشده اند شامل مواد

یا مخلوطی از مواد زائد منتج از این روش می باشند که در عملیات بخش اول مطرح

می شوند (مانند تبخیر، خشک کردن، آهکی کردن، خنثی سازی، ترسیب و غیره)

۱۰ - سوزاندن در خشکی.

۱۱ - سوزاندن در دریا.

۱۲ - انباشتن دائمی (مانند قرار دادن ظروف حاوی مواد زائد در معدن و غیره)

۱۳ - مخلوط کردن قبل از هر یک از عملیات مذکور در بخش الف.

۱۴ - بسته بندی قبل از هر یک از عملیات مذکور در بخش الف.

۱۵ - انبار کردن موقت جهت انجام هر یک از عملیات مذکور در بخش الف.

(ب) عملیاتی که شامل روشهای متداول بازیابی، استفاده مجدد، احیاء، استفاده مجدد مستقیم یا هر نوع روش دیگری می باشد.

بخش (ب) شامل هر گونه عملیات مربوط به موادی می شود که از لحاظ قانونی به عنوان

مواد زائد خطرناک تعیین گردیده و همچنین عملیات مذکور دربخش (الف) شامل حال آنها می شود.

۱ - استفاده مواد زائد به عنوان سوخت (غیر از روش سوزاندن به طریق مستقیم) با تولید انرژی.

۲ - احیاء و تولید مجدد حلالها.

۳ - احیاء و استفاده مجدد از مواد آلی که به عنوان حلال به کار نمی روند.

۴ - احیاء و استفاده مجدد از فلزات و ترکیبات فلزی.

۵ - احیاء و استفاده مجدد از سایر مواد غیر آلی.

۶ - تولید مجدد اسیدها و بازها.

۷ - بازیابی ترکیبات مورد استفاده برای کاهش آلودگی.

۸ - بازیابی کاتالیزورها.

۹ - استفاده مجدد از روغنهایی که در پالایش و یا موارد دیگر به کار می روند.

۱۰ - استفاده برای اصلاح زمین به منظور استفاده از آن در کشاورزی یا توسعه اکولوژیکی.

۱۱ - استفاده از مواد باقیمانده حاصل از هر یک از عملیات مذکور در شماره های ۱ تا ۱۰.

۱۲ - تغییر مواد زائد برای هر یک از عملیات مذکور در شماره های ۱ تا ۱۱.

۱۳ - جمع آوری مواد به منظور استفاده از آنها در عملیات مربوط به بخش (ب) الحاقیه شماره ۵ (الف)

اطلاعاتی که باید هنگام تسلیم اطلاعیه ارائه گردد

۱ - دلایلی برای صدور ماده زائد

۲ - صادر کننده ماده زائد (۱)

۳ - تولید کننده یا (تولید کنندگان) ماده زائد و محل تولید (۱)

۴ - دفع کننده ماده زائد و محل دفع (۱).

۵ - حمل کننده (یا حمل کنندگان) ماده زائد و عوامل آنها، در صورت معلوم بودن (۱)

۶ - کشور صدور ماده زائد.

- مرجع صلاحیتدار (۲)
- ۷ - کشورهای ترانزیت
- مرجع صلاحیتدار (۲)
- ۸ - کشور وارد کننده ماده زائد
- مرجع صلاحیتدار (۲)
- ۹ - اطلاعیه کلی یا اطلاعیه واحد
- ۱۰ - تاریخ (یا تاریخهای) مورد نظر حمل و مدتی که طی آن ماده زائد قرار است صادر بشود و مسیر مورد نظر (از جمله نقاط مبدا و مقصد) (۳)
- ۱۱ - طرق حمل و نقل مورد نظر (جاده، راه آهن، خط دریایی، خط هوایی، آبهای داخلی)
- ۱۲ - اطلاعات مربوط به بیمه (۴)
- ۱۳ - تعیین ماده زائد و شرح فیزیکی آن از جمله شماره V و شماره UN و ترکیب آن (۵) و اطلاعات مربوط به شرایط عمل با آن‌ها از جمله شرایط اضطراری مانند حوادث احتمالی.
- ۱۴ - نوع بسته‌بندی مورد نظر (مانند بدون ظرف، تانکر، بشکه و...)
- ۱۵ - وزن با حجم تقریبی بار (۶).
- ۱۶ - مراحل طی آن ماده زائد تولید شده است (۷).
- ۱۷ - در مورد مواد زائد مندرج در الحاقیه شماره ۱، طبقه‌بندی الحاقیه شماره ۲، ویژگیهای خطر، شماره H و گروه UN.
- ۱۸ - روش دفع طبقه الحاقیه شماره ۳.
- ۱۹ - اعلام صحت اطلاعات توسط تولید کننده یا صادر کننده ماده زائد
- ۲۰ - اطلاعات ارائه شده توسط دفع کننده (از جمله مشخصات فنی حمل دفع) به صادر کننده یا تولید کننده ماده زائد مبنی بر این که طبق قوانین و مقررات کشور وارد کننده و با رعایت ضوابط و معیارهای زیست محیطی دلیلی برای عدم قبول ماده زائد برای دفع وجود دارد.
- ۲۱ - اطلاعات مربوط به نحوه انعقاد قرارداد بین صادر کننده و دفع کننده ماده زائد.

توضیحات

۱- اسم کامل و نشانی، شماره تلفن، تلکس یا پست تصویری و نام و نشانی، شماره تلفن، تلکس، تلفاکس، شخص که می‌توان با او تماس گرفت.

۲- نام کامل و نشانی، شماره تلفن، تلکس و تلفاکس.

۳- هر گاه یک اطلاعیه کلی در مورد بارگیریها به طور جداگانه صادر می‌شود، چه تاریخ هر بارگیری مشخص شده باشد یا نشده باشد باید تعدادبارگیریهای پیش‌بینی شده مشخص گردد.

۴- تهیه اطلاعاتی در مورد چگونگی بیمه محموله و نحوه رعایت این شرایط توسط صادرکننده، حمل‌کننده و دفع‌کننده ماده زائد.

۵- ماهیت و غلظت ترکیبات خیلی خطرناک از نظر سمیت و سایر خطراتی که در زمان حمل و نقل یا در موقع دفع ماده زائد ممکن است روی دهد.

۶- در مورد اطلاعیه کلی مربوط به چند محموله، هم کل مقدار مورد نظر و نیز مقادیر مورد نظر برای هر یک از محموله‌ها ضروری است.

۷- تا آن جا که لازم است پس از خاتمه عملیات دفع، خطرات ناشی از دفع مواد زائد ارزیابی و مشخص گردد.

الحاقیه شماره ۵ (ب)

اطلاعاتی که باید در مورد سند نقل و انتقال ارائه گردد.

۱- صادرکننده ماده زائد (۱)

۲- تولیدکننده (یا تولیدکنندگان) ماده زائد و محل تولید (۱)

۳- دفع‌کننده ماده زائد و محل دفع آن (۱)

۴- حمل‌کننده (یا حمل‌کنندگان) زباله (۱) یا عامل (یا عوامل) آنها.

۵- موضوع اطلاعیه کلی یا اطلاعیه واحد.

۶- تاریخ شروع حرکت از مرز و دریافت رسید توسط هر شخصی که تحویل‌گیرنده ماده زائد است.

۷- طرق مختلف حمل و نقل (جاده، راه‌آهن، راه‌های آبی داخلی، راه دریایی، راه

هوایی) شامل کشورهای صادرکننده، ترانزیت و واردکننده، ماده زائد، در صورتی که محل ورود و خروج محموله مشخص شده باشد.

۸- مشخصات کاملی از ماده زائد (خواص فیزیکی، نام و گروه بارگیری UN شماره V شماره H۹ و شماره حسب مورد).

۹- اطلاعاتی در مورد نیازهای ضروری برای حمل و نقل ماده زائد از جمله پیش‌بینی شرایط اضطراری مانند حوادث احتمالی.

۱۰- نوع و شماره بسته‌ها.

۱۱- وزن و یا حجم بار

۱۲- صدور اظهارنامه توسط تولیدکننده یا صادرکننده مبنی بر صحت اطلاعات داده شده.

۱۳- صدور اظهارنامه توسط تولیدکننده یا صادرکننده مبنی بر عدم مخالفت مراجع ذیصلاح همه کشورهای ذیربط که اعضاء کنوانسیون هستند.

۱۴- صدور گواهی توسط دفع‌کننده ماده زائد مبنی بر مشخص نمودن روش دفع و تاریخ تقریبی دفع.

یادداشتها

اطلاعات لازم مربوط به سند انتقال باید در صورت امکان با سند مربوطه طبق مقررات حمل در یک سند باشد. در صورتی که چنین کاری میسر نباشد، اطلاعات باید اطلاعات ارائه شده به موجب حمل مقررات حمل را تکمیل کند و نه تکرار آن باشد. سند انتقال باید دستورالعملهای مربوط به این که چه شخصی باید اطلاعات را ارائه دهد و یا چه فرمهایی را پر کند در بر داشته باشد.

(۱) اسم کامل و نشانی، شماره تلفن، تلکس یا تلفاکس، و نام و نشانی، شماره تلفن، تلکس یا تلفاکس شخصی که می‌توان در موارد اضطراری با او تماس گرفت.

الحاقیه شماره ۶

داوری

ماده ۱- هر گاه موافقتنامه مذکور در ماده ۲۰ کنوانسیون به نحو دیگری پیش‌بینی نکرده باشد، داوری طبق مواد ۲ تا ۱۰ ذیل باید انجام شود.

ماده ۲- طرف مدعی باید به دبیرخانه اطلاع دهد که طرفها توافق نموده‌اند که

اختلاف طبق بند ۲ یا بند ۳ ماده ۲۰ به داوری ارجاع شود و به خصوص مواد کنوانسیون را که تفسیر یا اجرای آنها مورد اختلاف است ذکر کند. دبیرخانه باید اطلاعات واصله

را به آگاهی کلیه اعضاء کنوانسیون برساند.

ماده ۳ - هیأت داوری مرکب از سه عضو خواهد بود هر یک از اصحاب دعوی باید یک داور تعیین کند و دو داور که بدین نحو منصوب می گردند باید با توافق داور ثالث را تعیین کنند، و این داور رییس هیأت داوری خواهد بود. سرداور نباید تبعه هیچ یک از طرفهای دعوا یا مقیم در سرزمین یکی از طرفها، یا در سمت دیگری در دعوی ذیمدخل بوده باشد.

ماده ۴ -

۱ - هر گاه رییس دیوان داوری تا دو ماه بعد از انتصاب داور دوم تعیین نگردد، دبیر کل سازمان ملل به درخواست هر یک از دو طرف دعوی ظرف دو ماه دیگر او را منصوب خواهد کرد.

۲ - هر گاه یکی از دو طرف دعوی ظرف دو ماه بعد از دریافت درخواست، داور خود را تعیین نکند، طرف دیگر می تواند موضوع را به اطلاع دبیر کل سازمان ملل برساند تا وی رییس دیوان را ظرف دو ماه دیگر منصوب نماید. رییس دیوان پس از نصب باید از طرفی که داور خود را تعیین نکرده است بخواهد که یک داور ظرف دو ماه تعیین کند. بعد از این مدت او باید موضوع را به اطلاع دبیر کل سازمان مل برساند و او طی دو ماه دیگر این انتساب را انجام خواهد داد.

ماده ۵ -

۱ - دیوان داوری تصمیم خود را طبق قوانین بین الملل و بر اساس مقررات این کنوانسیون اتخاذ خواهد کرد.

۲ - هر دیوان داوری که به موجب مقررات این الحاقیه تشکیل می شود آیین نامه خود را تدوین خواهد نمود.

ماده ۶ -

۱ - تصمیمات دیوان داوری خواه در مورد مسائل شکلی و خواه در مورد موضوعات ماهوی باید با اکثریت آراء اعضاء اتخاذ گردد.

۲ - دیوان داوری باید اقدامات لازم را جهت احراز حقایق به عمل آورد. دیوان می تواند به درخواست هر یک از طرفین تدابیر حمایتی موقت و اساسی توصیه نماید.

۳- طرفهای دعوا باید هر گونه امکانات لازم را برای انجام مؤثر دادرسی در اختیار بگذارند.

۴- غیبت یا قصور هر یک از طرفین دعوا نباید مانع جریان دادرسی گردد.

ماده ۷- دیوان دعوای متقابلی را که مستقیماً از موضوع اختلاف ناشی می‌گردد استماع خواهد کرد و درباره آنها تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۸- جز در مواردی که دیوان داوری تحت شرایط خاص دعوا به گونه‌ای دیگر مقرر می‌دارد، هزینه‌های داوری، از جمله دستمزد داوران، باید به‌طور مساوی توسط طرفین دعوا تقبل گردد. دادگاه صورت هزینه‌ها را در پرونده ضبط و صورت حساب قطعی مربوطه را به طرفین تسلیم خواهد نمود.

ماده ۹- هر یک از امضاءکنندگان کنوانسیون، که دارای منافی در موضوع دعوا است که جنبه حقوقی دارد و ممکن است تصمیم در مورد دعوا بر آن منافع اثر بگذارد، می‌تواند با موافقت دیوان در دادرسی مداخله نماید.

ماده ۱۰ -

۱- دیوان باید ظرف پنج ماه از تاریخ تشکیل رأی خود را صادر نماید، مگر آن که لازم تشخیص دهد که مهلت را تمدید کند مشروط به این که از پنج ماه تجاوز نماید.

۲- رأی دیوان باید مستند و مستدل باشد. این رأی قطعی و نسبت به طرفین دعوا الزام‌آور خواهد بود.

۳- کلیه اختلافات طرفین مربوط به تفسیر یا اجرای رأی، باید توسط یکی از طرفین به اطلاع دیوانی که رأی را صادر کرده است برسد و هر گاه این دیوان نتواند به آن رسیدگی کند، اختلاف باید در دیوان دیگری که بدین منظور مانند دیوان نخست تشکیل می‌شود مطرح گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و بیست و نه ماده و شش الحاقیه در جلسه روز سه‌شنبه سی و یکم شهریور ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۲، ۷، ۷۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده است. . ن